

Jaksosuunnitelma: Kalenteri

POM2S Tn+Ts

Terhi ja Camilla

Opetuskäyttöön tarkoitettun luokan yhteisen toimintakalenterin suunnittelu ja toteutus seitsemän viikon jakson aikana. Tarkoitus toteuttaa sekä kovan materiaalin että pehmeän materiaalin tuotteet oman luokan yhteiseen käyttöön. Jakso on suunniteltu 4. -luokkalaisille ja alkusyksynä toteutettavaksi.

Jakson teema ja esittely oppilaille:

Jakson teemana on kehittää luokalle yhteinen toimintakalenteri, jonka ideana on kasvattaa yhteenkuuluvuuden tunnetta sekä harjaannuttaa vuorovaikutukseen, toisen kunnioittamiseen ja toisen huomioon ottamiseen liittyviä taitoja. Jakso on suunniteltu neljäsluokkalaisille ja jakson ajankohtana on alkusyksy, jotta oppilaat voivat muistella opittuja tekniikoita kesäloman jälkeen ja valita työskentelytapoja, jotka vaativat vielä harjoitusta. Lisäksi kalenteri olisi hyödyllisintä tehdä heti lukuvuoden alkuun, jotta sitä voidaan hyödyntää opetuksessa. Kalenterin käyttötarkoitus valitaan luokan kesken, riippuen luokan toiveista. Kalenteri voi toimia liikunta-, loru-, ystävä- tai vaikka kertolasku-kalenterina ja sen voi suunnitella johonkin teemaan liittyväksi. Lisäksi kalenterin käyttötarkoitus voi vaihtua kuukausittain, jolloin sitä voidaan hyödyntää monipuolisesti. Kalenteria tehdessä voi myös käyttää kierrätysmateriaaleja, kuten tilkkuja, vanhoja kankaita, nappeja, ovenkahvoja ja kovien materiaalien hukkapaloja.

Jakson keskeiset tavoitteet:

Käsityön tietojen ja taitojen oppimisen tavoitteet:

Jakson tavoitteena on kokonaisen käsityöprosessin hallinta ja sen eri vaiheiden toteuttaminen. Käsityöprosessin on tarkoitus kehittää oppilasta monipuolisesti, mikä mahdollistaa esimerkiksi sen, että jokaiselle oppilaalle voi löytyä oma vahvuus käsityöprosessin eri vaiheiden joukosta (Kojonkoski-Rännäli 1998, 54 [Mutanen 2012]). Tavoitteena on oppilaiden omien näkemysten huomioiminen kaikissa prosessin vaiheissa. Tavoitteet tekstiilityön/ pehmeiden materiaalien osalta on eri käsityötekniikoiden mieleenpalauttaminen ja vähintään yhden käsityön tekniikan harjaannuttaminen oppilaan mielenkiinnon mukaan. Tavoitteet teknisen työn/kovien materiaalien osalta on eri käsityötekniikoiden mieleenpalauttaminen ja niiden harjaannuttaminen monipuolisesti ja loogisesti työvaiheissa edeten.

Suunnittelun tavoitteet:

Tavoitteena on ohjata oppilasta itsenäisen suunnitelman tekoon, jonka hän voi omien taitojensa puitteissa toteuttaa. Lisäksi henkilökohtaisissa suunnitelmissa tulee osata ottaa huomioon koko luokan yhteinen suunnitelma. Suunnitteluvaiheen aikana on tavoitteena luoda tulevasta tuotteesta malli, piirretty kuvio tai prototyyppi.

Tavoitteena on harjaannuttaa suunnittelutaitoja antamalla oppilaille aikaa ja tukea suunnittelun toteuttamiseen. Tavoitteena on, että suunnitteluvaiheessa oppilaiden omat näkemykset pääsevät esille, lisäten työskentelyn mielekkyyttä oppilaan näkökulmasta. Tavoitteena on jo suunnitteluvaiheessa tutustua eri materiaaleihin ja miettiä niiden käyttötarkoitusta.

Työskentelyn tavoitteet:

Tavoitteena on ohjata oppilaat tekemään itse työskentelysuunnitelma / ohjeistus, jonka mukaan he voivat mahdollisimman itsenäisesti siirtyä työn edetessä työvaiheesta toiseen. Tavoitteena on myös, että oppilaat pystyvät toteuttamaan suunnitelmansa vaikka se vaatisi työn edetessä suunnitelmien muuttamista alkuperäisestä. Esimerkiksi jos oppilas tekee virheen jossain työvaiheessa hänelle tulisi kuitenkin taata mahdollisuus tehdä sellaisia muutoksia suunnitelmaan, että hän pystyy kuitenkin toteuttamaan tuotensa.

Työskentelyssä oppilaat lisäksi ohjataan kiinnittämään huomionsa työturvallisuuteen. Oppilailla on työohjeet, joiden mukaan työskentely tapahtuu turvallisesti ja asianmukaisia työvälineitä ja suojavarustusta käyttäen. Lisäksi eri työvaiheille on osoitettu oma paikkansa, jossa kyseinen vaihe on turvallista ja tarkoituksenmukaista toteuttaa. Työskentelyilmapiiristä on tavoitteena luoda mahdollisimman kiireetön ja miellyttävä. Oppilaita kannustetaan pohtimaan esiin tulevia ongelmia yhdessä ja auttamaan apua tarvitsevia luokkatovereita oma-aloitteisesti. Eriyttäminen otetaan huomioon jo suunnitteluvaiheessa ja oppilaita ohjataan suunnittelemaan sellaisia tuotteita, joiden valmistamiseen heidän taitotasonsa on riittävä. Myös eri työskentelytekniikoiden valinnassa otetaan huomioon eriyttämisen näkökulma.

Kasvatukselliset tavoitteet:

Suunnitteluvaiheessa tavoitteena on vastavuoroisen vuorovaikutuksen toteuttaminen ryhmässä ja yhteisen päätöksenteon harjaannuttaminen.

Koko prosessin aikana tavoitteena on omien tunteiden hallitseminen, muiden huomioonottaminen ja itsetuntemuksen kehittäminen.

Opetussuunnitelman laaja-alaiset osaamisalueet

Opetussuunnitelman laaja-alaisista tavoitteista projektissamme on osioita lähes kaikilta osaamisalueilta mutta keskeisimmin toteutuvat seuraavat ajattelu ja oppimaan oppiminen (L1), tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5), työelämätaidot ja yrittäjyys (L6) sekä osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen (L7).

Oppimaan oppiminen (L1)

Jakson alussa oppilaat tarkastelevat yhdessä millaisia rajoitteita esimerkiksi luokkatila asettaa tuotteiden suunnittelulle ja käytännön toteutukselle ja näin vahvistavat kriittisen päättelyn ja ongelmanratkaisutaitojaan sekä yksilö että ryhmätasolla. Työn suunnitteluvaiheessa oppilaita kannustetaan kuuntelemaan toisiaan sekä käyttämään jo olemassa olevia tietojaan hyödyksi tuotteiden suunnittelussa. Lisäksi koko projektin ajan oppilaat harjoittelevat työn suunnittelua, toteuttamiskelpoisten tavoitteiden asettamista sekä jatkuvaa edistymisen arviointia. Oppilaita myös ohjataan tunnistamaan vahvuutensa ja kehittämistarpeensa, jotta he voivat toteuttaa itsenäisesti kaikki projektin vaiheet.

Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen (L5)

Projektin aikana oppilailla on mahdollista hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa oppimisensa tukena omien tarpeidensa määrittämällä tavalla. Erityisesti oppilaita

---

ohjataan löytämään sopivia ilmaisutapoja hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa työskentelynsä ja tuotostensa dokumentoinnissa. Ideana on valokuvata ja videokuvata omaa työskentelyä ja kerätä näitä dokumentteja esimerkiksi ryhmän yhteiselle peda.net sivustolle.

Työelämätaidot ja yrittäjyys (L6)

Projektin aikana järjestelmällinen, pitkäjänteinen ja vastuullinen työskentely korostuu. Tämän onnistumiseksi oppilailta vaaditaan sitoutumista ryhmässä työskentelyyn vastavuoroisesti ja neuvotellen.

Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen (L7)

Kierrätysmateriaaleja käyttämällä oppilaiden huomio kiinnitetään kestävä kehityksen näkökulmaan käytännön tasolla. Projektissamme oppilaat saavat itse kerätä ja miettiä, mitä olemassaolevia materiaaleja he haluavat tai pystyvät omista tuotteistaan hyödyntämään.

Oppilaiden yhteisöllisyyden kokemusta rakennetaan myönteisten vaikuttamismahdollisuuksien ja osallisuuden kokemusten avulla. Projektimme tarkoituksena on yhdistää oppilaiden yksilölliset tuotteet yhteiseksi kokonaisuudeksi.

Sisältö

Mitä tehdään?

Jakson aikana tarkoitus on toteuttaa kaksi erillistä tuotetta. Pehmeistä materiaaleista tehdään säilytykseen soveltuva pussukka ja kovista materiaaleista naulakkomainen ratkaisu, johon pussin saa roikkumaan. Tuotteet tulevat käyttöön yhteiseen kalenteriin koululuokkaan ja vuoden lopussa yhdessä mietitään viedäänkö henkilökohtaiset

tuotteet kotiin (onko niillä käyttöä kotona?) vai jätetäänkö kalenteri koululle tulevien oppilaiden käyttöön.

Miten tehdään?

Ensin työstetään kovan materiaalin tuotetta, koska se voi määrittää pehmeän materiaalin tuotteen kokoa. Kovan materiaalin tuotteen teossa harjoitellaan erilaisia tekniikoita tarpeen mukaan mm.:

- sahaus
- poraus
- metallin taivutus
- naulaaminen/ruuvaus
- viilaus
- hionta
- pintakäsittely/maalauk

Pehmeän materiaalin työskentelytekniikat määräytyvät myös oppilaan kiinnostuksen kohteiden ja suunnitelman perusteella. Niitä ovat mm.:

- Kankaan kaavoitus/mittaaminen
- Kankaan leikkaus
- Ompelu (koneella/käsin)
- Virkkaus
- Neulonta
- punontaa/ kirjailua/ langan pujotusta/ kankaan painamista/kankaan värjäystä

Välineet

Kovan materiaalin tuotetta tehdessä tarvitaan mm. seuraavaa välineistöä:

- sahat
- porat
- viivottimet/mitat/merkkaukynät
- viilat/hiontapaperit (sekä metallille että puulle)
- vasara
- porakone/ruuvimeisseli
- kuumaliimapyssy

Pehmeän materiaalin tuotetta tehdessä tarvitaan mm. seuraavaa välineistöä:

- Ompelukone
- neuloja
- virkkuukoukkuja
- neulontapuikkoja
- mittanauhoja, saksia, mittausvälineitä
- kaavoja varten paperia

Materiaalit

Kovat materiaalit:

- Puu/metalli hukkapalat
- Lauta/puulevyt/ vaneri
- Metallilevy (alumiini/teräs)
- Ruuvit, naulat
- Lakat, maalit/spray-maalit

Pehmeät materiaalit:

- Kankaat (tilkut, vanhoista vaatteista leikatut osiot, lahjoitetut kankaat)
- Lankaa (ompelulankaa/ villalankaa/kirjontaan sopivaa lankaa)
- Nauhat, merkit tms. kankaiset koristeet

Arviointi

Kokonaiseen käsityöprosessiin sisältyy jatkuva arviointi. Jakson aikana oppilaat dokumentoivat omaa työskentelyään valokuvaamalla ja videokuvaamalla. Tämän lisäksi, joka tunnin päätteeksi oppilaat tekevät itsearviointin/kertovat tunnin tapahtumista joko kirjallisessa ja kuvallisessa muodossa tai esimerkiksi videoblogi-nauhoituksena. Itsearviot kerätään esimerkiksi Peda.net- sivustolle ja ne ovat vain opettajan luettavissa.

Jokaisen tunnin jälkeen tehtävä itsearviointi:

- Mitä tein tunnin aikana?
- Miten tein ne?
- Mikä onnistui?
- Mikä oli haastaavaa?
- Mitä opin?
- Mitä olisin voinut tehdä toisin?
- Miten aion jatkaa työskentelyä ensi kerralla?

Jakson lopussa oppilaat esittelevät omaa työskentelyä dokumenttien avulla toisille pienryhmissä. Esittely tapahtuu keskustellen ja vertaispalautetta antaen. Lopuksi harjoitellaan vertaisarvioinnin tekoa ja suoritetaan viimeisen kerran itsearviointi. Vertaisarvioinnissa, arvioidaan prosessin eri vaiheiden suorittamista (suunnittelua, toteutusta, dokumentointia jne). Lisäksi annetaan kirjallinen palaute esimerkiksi siitä, missä luokkakaveri on erityisesti onnistunut.

Jakson laajuus ja ajankäyttö:

Tunti	Työvaihe ja tavoite	Tunnin sisältö
ENNAKKOTEHTÄVÄ	Ideoiden etsiminen ja kehittäminen sekä aiheeseen virittäytyminen	<ul style="list-style-type: none"> ● Tutki ympäristöäsi. Minkälaisia naulakoita sekä säilytuspussukoita ympäristöstäsi löytyy? ● Mieti, mistä materiaaleista ja miten ne ovat tehty? ● Mieti miksi ne ovat hyvin tai huonosti tehty? ● Ota tuotteista valokuvia, valokuvat laitetaan Peda.net sivustolle projektia varten perustettuun ryhmään.
vko1 2x 45 min.	Suunnitteluvaihe Tavoitteena yhteisen kalenterin suunnittelu/ tuotteen rajaus	<ul style="list-style-type: none"> ● Suunnitellaan kalenterin käyttötarkoitus ● Sovitaan mahdollinen teema (esim. urheilu) ● Suunnitellaan, mihin kalenteri sijoitetaan ● Mietitään tuotteiden mitat yhdessä ● tutustutaan materiaaleihin ja mietitään mahdollisia tekniikoita ja toteuttamistapoja ● Yhdessä dokumentoidaan yhteinen suunnitelma valokuvineen/ mittauksineen projektin Peda.net sivustolle
vko2 2x 45 min.	Suunnitteluvaihe Tavoitteena henkilökohtaisen suunnitelman ja	<ul style="list-style-type: none"> ● Suunnitellaan oma tuote, valitaan materiaalit ja työtavat ● Tehdään malli/ prototyyppi/ kuva omasta tuotteesta

	työskentelysuunnitelman teko	<ul style="list-style-type: none"> ● Mietitään tuotteiden yhteen sopivuus (naulakko ja pussi) ● Tehdään työskentelysuunnitelma, johon kirjataan työvaiheet ● Dokumentoidaan henkilökohtainen suunnittelu (videot, valokuvat). Laitetaan dokumentit peda.netin sivustolle.
vko3 2x 45 min.	<p>Työskentelyvaihe</p> <p>Tavoitteena aloittaa kovan materiaalin tuotteen teko oman mallin ja työskentelysuunnitelman mukaan.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Valmistetaan naulakko etukäteen valituista materiaaleista. ● Työn osien työstäminen (sahaus, poraus, viilaus, hionta) ● Osien liittäminen (naulaus, liimaus, ruuvaus) ● Dokumentoidaan omaa työskentelyä (videot, valokuvaus). Työskentely videot/kuvat ladataan Peda.nettiin ryhmän sivustolle.
vko 4 2x45 min.	<p>Työskentelyvaihe</p> <p>Tavoitteena aloittaa pehmeän materiaalin tuotteen teko oman mallin ja työskentelysuunnitelman mukaan</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Valmistetaan pussi/ kotelo etukäteen valituista materiaaleista mallin/ työskentelysuunnitelman mukaan ● Työn osien työstäminen (kaavoitus, kankaan leikkaaminen, nuppineulojen laitto, neulonnan tai virkkauksen aloittaminen, ompelu) ● Dokumentoidaan omaa työskentelyä (videot, valokuvaus) ja ladataan dokumentit peda.net-sivustolle

<p>vko 5 2x45 min.</p>	<p>Työskentelyvaihe</p> <p>Tavoitteena sekä pehmeiden että kovien materiaalien tuotteiden jatkaminen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Jatketaan työskentelyä sen mukaan, kumpi tuote vaatii vielä enemmän työtä ● siirrytään mahdollisesti viimeistely vaiheeseen (maalauk, pintakäsittely, koristelu) ● Oppilaat, joilla valmistuu työ nopeasti, ehtivät valmistamaan vielä puuttuvat päivät kalenterista esimerkiksi hyödyntämällä uudelleen/ kehittämällä alkuperäistä suunnitelmaa. ● Dokumentoidaan työskentelyä ja ladataan dokumentit peda-net sivustolle
<p>vko 6 2x45 min.</p>	<p>Työskentelyvaihe</p> <p>Tavoitteena saada työt valmiiksi ja viimeistelyä</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Työstetään tuotteet valmiiksi (maalauk, koristelu, ompelu) ● Testataan tuotteen toimivuutta ja kootaan tuotteita seinälle ● Valmiit oppilaat voivat neuvoa ja avustaa tarvittaessa niitä, joilla on hommat vielä kesken ● Dokumentoidaan valmiita tuotteita ja niiden esille laittoa. Jaetaan kuvat/ videot tuotteista peda-net-sivustolla
<p>vko 7 2x45 min.</p>	<p>Arviointivaihe</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Tavoitteena, että valmiit työt ovat esillä kalenterimuodossa ● Tavoitteena töiden esittely ja 	<ul style="list-style-type: none"> ● Laitetaan viimeisetkin työt näyttille kalenterimuotoon ● Jokainen saa esitellä haluamallaan tavalla tuotostaan esimerkiksi pienryhmissä (Peda.net-sivustolle kerätyt dokumentit käyttöön). Ideana esitellä

	vertaispalautteen anto	koko prosessin aikaista työskentelyä. <ul style="list-style-type: none"> ● Annetaan vertaispalautetta ja keskustellaan syntyneistä jatkokehittelyideoista yhdessä. ● Täytetään vertaisarviointi pienryhmissä sekä itsearviointilomake.
--	------------------------	--

Oppimista edistävät oppimateriaalit:

Oppilaille luodaan mahdollisuus käyttää monipuolisesti erilaisia oppimateriaaleja oppimisensa tukena. Tavoitteena on että oppilaat työn suunnitteluvaiheessa kehittelisivät omat tuotteensa omien ideoidensa pohjalta. Kuitenkin jos suunnittelu tuntuu todella haastavalta oppilaat voivat etsiä internetistä erilaisia virikekuvia tuotesuunnittelunsa pohjaksi.

Oppimateriaaleina projektissa hyödynnetään internetistä löytyviä opetusvideoita. Näin oppilaat voivat itsenäisesti kerrata miten jokin tietty yksittäinen tekniikka tulee suorittaa. Lisäksi hyödynnetään teknologiakasvatuksen ja teknisen työn ydinkurssilla tekemiämme eri tekniikoiden työohjeita, jotka on tulostettu oppilaille. Näistä materiaaleista löytyvät ohjeet petsaamiseen ja lakkaamiseen, maalaamiseen, mittaamiseen, merkitsemiseen ja sahaamiseen, liimaamiseen, poraamiseen ja puun viimeistelyyn.

Esimerkkilinkkejä internetistä löytyviin ohjevideoihin:

Viivin virkkausnetti:

<http://www.kallamedia.com/virkkaus/index.html>

Neulonta ja virkkausohjeita:

<http://garnstudio.com/lang/fi/video.php?id=216&sort=2&thumbnails=on>

Koulun ulkopuolelta löytyvät virikkeet tuotteen ideointiin, suunnitteluun ja valmistukseen

Virikekuvia naulakoihin:

Virikekuvia pussukoihin:

Projektiin voi sisällyttää ulkopuolelta tulevia virikkeitä riippuen kuinka paljon aikaa ja innostusta projektiin riittää.

- Virikekuvia voi tarvittaessa etsiä internetistä
- Kierrätysmateriaalia voidaan kerätä muualta. Esimerkiksi kyselemällä kangaskaupoista, tehtaista tms.

Lisäksi jaksoon kuuluu ennakkotehtävä: Oppilaiden tulee havainnoida millaisia naulakoita tai pussukoita omasta ympäristöstä löytyy? Ennakkotehtävän tarkoituksena on herättää oppilaiden mielenkiinto oman ympäristön tutkimiseen ja ideoiden löytämiseen myös sieltä. Jos luokalla sattuu olemaan vierailukäyntejä esimerkiksi museoon tai kirjastoon voi sieltäkin kerätä kuvamateriaaleja erilaisista ratkaisuista.

Integrointi muihin oppiaineisiin

Kalenteri tehdään tarkoituksellisesti hyvin monikäyttöiseksi ja sen käyttötarkoitusta voidaan vaihdella tarpeen mukaan. Jouluna kalenteri voi toimia ihan normaalina joulukalenterina, jolloin kalenterin taskuista löytyy oppilaille pieniä yllätyksiä. Myös muiden juhlapäivien aikana kalenterin sisällöt voivat liittyä näihin teemoihin.

Integrointi muihin oppiaineisiin projektin aikana

Kalenteriprojektia työstettäessä sen eri vaiheita on mahdollista integroida eri oppiaineisiin. Äidinkielen sisältöjä voi opiskella työhjeen kirjoittamisvaiheessa. Tällöin voidaan esimerkiksi pohtia, millaisia lausemuotoja käyttäen työhje on järkevää kirjoittaa, jotta se on selkeä. Arviointivaiheessa oppilaat taas saavat harjoitella esiintymistaitojaan jos he päättävät tehdä videon, jossa kertovat työnsä edistymisestä. Myös työn kirjallisessa raportoinnissa tulee harjoiteltua mm. raportin kirjoittamista. Vieraisiin kieliin integrointia voi olla myös mahdollista sisällyttää projektiin jos oppilaat löytävät esimerkiksi mielenkiintoisia ulkomaisia nettisivuja, joista löytyy mahdollisia virikkeitä heidän omiin töihinsä.

Matematiikan sisältöjä tulee myös harjoiteltua useissa projektin vaiheissa. Oppilaiden tulee jo kalenterin suunnitteluvaiheessa paneutua mittaamiseen, jotta kalenteri tulee valmiina mahtumaan siihen paikkaan, johon se on suunniteltu. Mahdollisesti myös mittasuhteita tulee harjoiteltua prototyypin suunnittelun aikana. Myös kaikki valmiin tuotteen tekemisen vaiheet vaativat tarkkaa mittaamista ja laskemista.

Valmiin kalenterin integrointi eri oppiaineisiin

Valmista kalenteria voidaan käyttää hyvin monipuolisesti ja vaihtuvien tarpeiden mukaan. Liikuntaan integroitaessa kalenteria voidaan hyödyntää esimerkiksi siten, että kalenterin taskuihin laitetaan erilaisia liikuntatehtäviä, joiden avulla oppilaiden koulupäivään saadaan lisää liikettä. Matematiikan opetuksessa kalenterin taskuihin voidaan piilottaa matematiikan tehtäviä, jolloin kuukauden jokaisena päivänä kalenterista löytyy jännittävä matematiikan tehtävä, jonka oppilaat saavat ratkaista joko itsenäisesti tai yhdessä.

Kalenteria voidaan hyödyntää myös luokan yhteishengen vankistamisessa. Oppilaat voivat kirjoittaa pieniä mukavia viestejä toistensa kalenteripusseihin ja näin jokainen saa "omana päivänään" muilta luokan oppilailta kannustavia viestejä.

Lähteet:

Mutanen. 2012: Yliopistolehtorit käsityöprosessin käynnistäjinä. Luku 3.1.

Opetushallitus, 2014 Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Suomen yliopistopaino. Tampere, 163-165 .

